

НОЋ ДУГИХ МАКАЗА – КЊИГА УПОЗОРЕЊА

Весна Годоровић

(Ријеч изговорена на представљању књиге „Ноћ дугих маказа“ Веселина Матовића, на Језикој трибини Удружења књижевника Србије, 24. октобра 2012)

Дуго сам размишљала како да говорим на представљању књиге „Ноћ дугих маказа“ мога драгог пријатеља и колеге Веселина Матовића. Чини ми се да смо се сви ми, који ево већ десетак година у Црној Гори, са снагама које нам је дао Бог, бијемо битку за очување српског језика, помало и уморили износећи језиком чињенице, језиком науке и језиком доказа на десетине и стотине аргумената против називи „црногорског језика“ који као језичка датост никако не може постојати. У тој борби, у којој нијесмо имали културног противника, већ искључиво политику и силу, ми смо се, нажалост, често, држећи се научне истине, која је по „дефиницији“ обавезујућа за све, па смо мислили и за наше неистомишљенике, понашали безазлено као голубови, не схватајући да живимо у времену, како би рекао почивши Патријарх Павле, у којем има много више змија него голубова. Зато ћу вечерас, остављајући чињенице и науку по страни, говорити сасвим субјективно и асоцијативно.

Пошто наш став о језику, превасходно љубав према њему, у Црној Гори није законит, то нас је држава, у којој су рођени сви наши преци и ми сами, као и наша дјеца, и која није наша отаџбина, јер нам је укинула свако право на претке и пуноћу наслеђа, ударила немилосрдно и жестоко. У својој неистини и непоштењу, не вјерујем да и окупатор иде даље и дубље. И трпјели смо ради истине. Трпио је, и трпи и даље, и писац ове драгоцене књиге, овог аутентичног свједочења, коме ће вријеме које долази још више подићи и значај и цијену. Али не само он, него и његова супруга и њихово четворо дјеце, а учинити да, ради дужности коју мораш да извршиш, трпе они које волиш – мука је и духу и срцу.

Тзв. „црногорски језик“ који није ништа друго до политички и дестандардизовани српски језик или како то неко духовито рече „српски језик обучен у црногорску народну ношњу“ личи на бијесног пса који се отргао са ланца, па у своме опасном жару и бјеснилу, насумце и не разликујући, уједа и свога газду и свакога ко му се нађе на путу.

Та „птица ругалица“ како је недавно проф. др Татјана Бечановић, један од најгрлатијих бораца за „црногорски језик“, назвала ово духовно недоношче, онда када је тај називи „језик“ добио своју форму и стандард, носи у себи превасходно идеолошки садржај и, не доносећи никакву нову информацију или поруку, нуди само некакав, сумњивог квалитета, емоционални и социјални подтекст. Простор дјеловања овог „језика“ је веома сужен: улица, пијаца, фабрика, жељезничка станица и Црногорска скупштина која је ово „чудо“ родила и озаконила и „вјеровали или не“ опстала као озбиљна и најважнија друштвено- политичка адреса у Црној Гори. Ако бисмо, са крајњим напором, и прихватили да тај језик може да постоји, морали бисмо бити свјесни да би нас потпуно отцијепио од наше духовне

вертикале, завјетног хљеба и вјековног наслеђа, а поробио нас мржњом, тривијалним свакодневним пословима, бригама, идеологијом и политиком. То је његов садржај, јер будући без икакве духовне енергије, он не може ни имати динамику проницања и обитавања у вишим сферама духа.

„Језик је начин да се разумије свијет и схвати смисао човјековог живљења.“ Овај лаж језик или „новоцрногорски који је обична будалаштина“ по мишљењу Небојше Медојевића, посланика у Црногорској скупштини, захваљујући чијој је политици „та иста будалаштина“ постала уставна категорија, у својој жалосној оскудици не може да се дотакне ничега што је суштинско за, иоле, мислећег човјека. Танана мелодија и лирски израз, као најсуптилнија употреба једног језика, у овој оскрнављеној и вулгарној верзији српског језика били би потпуно немогући.

Нажалост, највеће жртве духовног разарања и језичких пустошења у Црној Гори су њени најмлађи житељи, којима се реформом школства и језичким експериментом, који се граничи са потпуним лудилом, укида могућност да метафорички речено „приме писма“ својих предака из ближе и даље прошлости, а на којима почива, и у које је уписана и крвљу и животима, запечаћена њихова култура, њихов идентитет и цио један свијет слика и симбола који чине један народ народом.

Доживљавајући наставни процес као најозбиљнији посао који један човјек може да ради, као онај који умије да образује дјечији ум и дјечију душу, и који је најљепши дио свога живота провео са дјецом у учионици, и у овој књизи, која је пред нама, као и у претходној „Ковачи лажног језика“ као и часопису „Слово“ који, с великом преданошћу уређује, и који је, самим чудом Божијим доживио свој 39 број, Веселин Матовић, говорећи „све о једном истом“ не показује никакву амбицију, већ крајње стрпљење. Његово писање, иако има неоспоран литерарни таленат, није никаква разонода духа, већ мучно, али разборито и сталожено, суочавање са ружном садашњошћу. Мирно, помјерајући тежиште своје одговорности, од онога који се директно бавио васпитавањем младих људи, он је све своје стваралачке активности и своју слободу уложио у разобличавање духа зла и лажи који се настанио у црногорским школама. Борба за српски језик постала је норма његовог живота.

Књига „Ноћ дугих маказа“ је документ о једном бешчашћу и политичком нитковлуку, о черечењу, мрцварењу и нетачном предствљању српског језика, српских писаца и српске књижевности у васпитно- образовном процесу у Црној Гори. Бавећи се наставним плановима и програмима Веселин Матовић, у својим размишљањима и есејима, на разне теме из црногорске језичке стварности, не пропушта да упозори на посебну одговорност, за духовни, психо - физички и интелектуални развој наше дјеце, родитеље, политичаре и просвјетне раднике. Природно, иако већина њих тога није ни свјесна, њима је ова књига највише и намијењена.

Многи су учени људи, кроз вријеме, упозоравали да се ономе коме се одузимају и забрањују књиге, одузима и дио памћења. С обзиром да су у „овом најцрногорскијем од свих црногорских пројеката“ они који највише страдају невина и незаштићена дјеца, која и не разумију добро о чему се овдје ради, чини ми се, да ће тешко ико моћи, ако се не укине овај сулуди пројекат, да исцијели и

поврати настрадале и да надокнади учињену штету. Ова књига Веселина Матовића, угледног професора и одличног znalца свога посла, је још једна, међу многима, књига упозорења, нама Србима који кукавички, немоћно и стидљиво посматрамо своје сопствено затирање и нестајање. Ни оно о чему говори „Ноћ дугих маказа“, као ни све оно што се са нама дешава у нашој савременој историји, не смије и не треба да буде повод за незнађе, већ подстрек за свеукупно усправљање, морални и духовни препород, колико год да смо за њега данас кадри, нашег народа на свим његовим територијама. Јер све што је потребно да зло и лаж, као авети времена у коме живимо, тријумфују у својој ружноћи, јесте да добри људи и људи који знају да је прича о језику најозбиљнија прича о човјеку и народу, не учине ништа.